

การประเมินทักษะความพร้อมสำหรับวัยเด็กปฐมวัย (Assessment of Readiness Skills During Early Childhood)

เด็กในวัยเยาว์จะมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การใช้ภาษา และด้านสังคม แต่สำหรับเด็กบางคนอัตราการเจริญเติบโตและพัฒนาการอาจแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม จึงทำให้นักวิชาการหลายคนไม่สามารถที่จะระบุให้ชัดเจนว่าเด็กคนใดเป็นเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อการมีความบกพร่องทางการเรียนรู้

การศึกษาหลายเรื่องที่ยืนยันว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ไขตั้งแต่แรกเริ่มมีผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก ๆ และมีนักวิชาการอีกจำนวนมากต้องการที่จะช่วยเหลือทันทีที่พบว่าเด็กมีพัฒนาการล่าช้าเกิดขึ้น หรือเมื่อพบว่าเด็กคนใดไม่ได้มีพัฒนาการตามที่ควรจะเป็น เมื่อใดที่มีลักษณะนี้เกิดขึ้น การประเมินที่ถูกต้องและแม่นยำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเด็กจะได้ประโยชน์จากการช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม ซึ่งการประเมินอย่างละเอียดเป็น

รายบุคคลสามารถค้นพบสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้า เมื่อพบแล้วก็จะแนะนำวิธีการที่จำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือ เรื่องนี้มีความสำคัญมากโดยเฉพาะในกรณีที่สงสัยว่าน่าจะมี ความบกพร่องทางการเรียนรู้ซึ่งจะแสดงอาการแตกต่างกันอย่างมากในด้านการเรียนรู้ที่มีผลกระทบต่อความสามารถโดยรวมของเด็ก

เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าจะได้รับประโยชน์จากการประเมินอย่างละเอียดของนักวิชาการในประเด็นดังต่อไปนี้

- **ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครอบครัว พัฒนาการในระยะเริ่มต้น สุขภาพอนามัย ภาษา การเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการศึกษา** การบันทึกประวัติพัฒนาการจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งจะบอกให้ทราบเรื่องอัตราการเรียนรู้ และในประวัติควรจะมีข้อมูลเรื่องอายุของเด็กเมื่อพ่อแม่หรือครู เริ่มสังเกตพบปัญหาเป็นครั้งแรก
- **การได้ยินและการมองเห็น** สาเหตุทางสรีรวิทยาบางอย่างก็มีผลทำให้พัฒนาการล่าช้าได้ อาทิ ความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางภาษาได้ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาหรือการมองเห็น อาจไม่เข้าใจคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมองเห็น ทำให้ไม่สามารถปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสมได้
- **ความนึกคิด ความจำ ภาษา ทักษะการคิด และการแก้ปัญหา** การประเมินทักษะและความถนัดเหล่านี้ สามารถช่วยในการแยกแยะเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าในทุก ๆ เรื่องออกจากเด็กที่พัฒนาการล่าช้าเฉพาะบางเรื่อง ซึ่งหากไม่มีเหตุที่พัฒนาการล่าช้าแล้วเด็กอาจทำได้ดี หรือดีกว่าเพื่อนในวัยเดียวกันก็ได้
- **การฟังกับการใช้ภาษา** เป็นการสังเกตเด็กในขณะที่สื่อสารกับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจในคำพูดสั้น ๆ ที่เป็นคำถามหรือเรื่องย่อ เด็กควรจะสามารถใช้คำที่เคยเรียนมาแล้วอธิบายความคิดของตนได้อย่างเป็นระบบ สามารถออกเสียงตัวอักษรผสมกันเป็นคำได้ เล่นเกมคำสัมผัสคล้องจองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ในการใช้แบบทดสอบอย่างเป็นทางการอาจจะไม่พบพฤติกรรมบางอย่าง ควรอาศัย

การสังเกตเพิ่มเติม และบันทึกรายละเอียดไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ว่าเด็กได้เรียนรู้อะไรและได้แสดงออกในเรื่องอะไรบ้าง เพราะนี่คือสิ่งสำคัญของการสังเกต ทั้งนี้เนื่องจากระบบการสื่อสารด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ต้องอาศัยสัญลักษณ์ อาทิ การอ่าน การเขียน และการคิดเลข ต่างก็จำเป็นต้องอาศัยภาษาพูดเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น

- **ความรู้และความสามารถในการประสมเสียงในคำ** การรู้จักชื่อและเสียงของตัวอักษร และชื่อภาพ จะเป็นตัวบ่งบอกได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับการเริ่มอ่านได้ก่อนกำหนด

- **การเขียนและเนื้อหา** วิธีการที่เด็กจับดินสอในขณะที่เขียน ตัวอย่างภาพวาด การสะกดคำที่เด็กคิดขึ้น สามารถช่วยเสริมผลของการทดสอบอย่างเป็นทางการที่ยังไม่ครบถ้วนได้อีกด้วย

- **คณิตศาสตร์** เครื่องมือทดสอบนั้นใช้ตรวจวัดทักษะด้านการพูด การมองเห็น และทักษะความรู้ของเด็กที่วัดจากความสามารถจดจำตัวเลขต่าง ๆ และเข้าใจสิ่งที่บอกลักษณะของจำนวนและปริมาณ(มากกว่า น้อยกว่า ใหญ่กว่า คล้ายกัน ไม่เหมือนกัน) ได้ อย่างไรก็ตามการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มีประโยชน์เช่นกัน

- **การหาเหตุผล** ความสามารถของเด็กในการจัดเรียงลำดับ จัดหมวดหมู่ จำแนกลักษณะและประเภทสิ่งของ การแก้ปัญหา และการเข้าใจเหตุและผลนั้น สามารถบอกได้จากการกระทำ การปฏิบัติกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง และจากการสังเกตอย่างรอบคอบ

- **ทักษะการช่วยเหลือตนเอง และการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด** เด็กควรจะต้องแสดงความสามารถในการสวมใส่เสื้อผ้าตามลำดับที่ถูกต้องได้ ผูกเชือกรองเท้า ถัดกระดุม เลือกรองเท้าให้เหมาะกับกิจกรรมและสภาพอากาศได้ และตักอาหารกินได้ด้วยตนเอง เด็กควรรู้จักการแบ่งปัน นอกจากนี้เมื่อเด็กเรียนรู้การเล่น โดยเริ่มจากขั้นการสำรวจเพราะความอยากรู้อยากเห็นอย่างเดียวไปจนถึงขั้นการผสมผสานระหว่างความอยากรู้อยากเห็นกับการลงมือเล่นจริง การประเมินโดยการสังเกตเด็กในการเล่นหรือทำกิจกรรมจะต้องทำด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และต้องอาศัยทักษะทางด้านมิติสัมพันธ์อื่น ๆ ร่วมด้วย

- **ความตั้งใจ** เป็นที่คาดหวังได้ว่าเด็กอายุน้อย ๆ จะเอาใจจดจ่อต่อสิ่งใดไม่ได้นาน และจะไม่อยู่นิ่ง แต่เด็กในระดับชั้นอนุบาลควรจะได้พัฒนาความสามารถที่จะคงความสนใจอยู่ได้นานสักระยะหนึ่ง การสังเกตจะช่วยให้เห็นปัญหาในเรื่องนี้ได้

- **วุฒิภาวะ** พ่อแม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของเด็กที่จะดูแลตัวเองและผู้อื่นได้ จากข้อมูลนี้ประกอบกับการสังเกตจะช่วยบอกได้ว่าความเป็นตัวของตัวเองของเด็กอยู่ในระดับใด

ท้ายที่สุดนี้ ช่วงเวลาที่ทำกรทดสอบเพื่อการวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบอัตราและรูปแบบของการเรียนรู้ของเด็ก และได้มองเห็นว่ารูปแบบของการสอนใดที่มีประโยชน์ ด้วยการให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กในหลาย ๆ กรณีในช่วงเวลาที่ผ่านไป

ที่มา: ldaamerica.org/Assessment-of-Readiness-Skills-During-Early-Childhood/

แปลและเรียบเรียงโดย: นายประเสริฐ ต้นสกุล
